

Debat om Mogenstrup Ås - Indsigelser mod amtets lokalplan og indhold

Af geolog Steen Laursen

Miljøministeren har nedlagt veto mod grusgravning i den sidste flanke af Mogenstrup Ås ved Mogenstrup med sin underskrift. Hertil kommer en række protester mod gravningen fra lokale såvel som fra en vifte af organisationer. Også udvinderen havde indsigelser til planen, dog ikke mod gravningen. I indsigelserne generelt er der stemning for en reel fredning nu.

Mogenstrup Kro er godt tilfreds med Storstrøms Amts planer om at grave grus i sydflanken, som er en del af Mogenstrup Ås ved Mogenstrup, men ellers er begejstringen til at overse. I alt er der kommet 14 indsigelser. Ni er imod enhver form for gravning, en for gravning på de nuværende betingelser og en for gravning, men på andre betingelser. De sidste tre har ingen kommentarer til gravningen.

Indsigelserne kommer fra en vifte af myndigheder, styrelser, enkeltpersoner, organisationer og altså også fra miljøministeriet. Med en indsigelse fra miljøministeriet er der reelt sat en foreløbig stopper for graveplanerne.

Nationalt Geologisk Interesseområde

Det er især åsens geologiske betydning, der er kilde til protesten. Sammen med Miljøministeriet fastslår halvdelen af indsigelserne mod gravningen først og fremmest, at den del af åsen er Nationalt Geologisk Inter-

Et kig på et profil ved foden af sydflanken på Mogenstrup Ås. (Foto: Forfatteren)

esseområde. En status den fik i 1984. Den anden halvdel konstaterer, at åsen er unik geologisk set, da den er Danmarks største ås. Desuden er dens dannelse enestående i Danmark såvel som internationalt. Mogenstrup Ås menes at være dannet i en åben rende i den danske indlandsis på kun et år.

Fire indsigelser tilføjer, at flanken ved Mogenstrup er vigtig for forskningen i istidslandskaber, bl.a. fordi den er den sidste rest af åsens østende. Som start må denne del nemlig forventes at rumme strukturer, som ikke findes andre steder i åsen.

To af indsigelserne nævner, at Stor-

strøms Amt plejer at gøre meget for at bevare vigtig geologi. Sydflanken ved Mogenstrup bliver ligefrem omtalt som bevaringsværdig i publikationen "Geologiske Interesseområder", som blev forfattet af Arne T. Mogensen, Henrik Fought og Christina Hansen og udgivet af Storstrøms Amt i 2000. Derfor undrer man sig i disse to indsigelser over, at amtet nu tager sagen så let

Lodsejer Henrik Wolff-Sneedorff skriver til gengæld i sin indsigelse, "Vurderinger af geologiske og landskabelige værdier er i sagens natur et skøn, hvor styrken måles i antallet af malende tillægsord (uerstatelig, unik o.lign.)" dette med reference til Henrik Foughs artikel om Mogenstrup Ås i GeologiskNyt nr. 4 i 2002.

Landskab og formidling

Lidt længere nede af listen over bekymringer kommer formidlingen af geologi, blandt andet i folkeskolen. Fire af indsigelserne mener, at der fortsat skal være noget at kigge på. Østsjælland Museum mener således, at så længe flanken af åsen ved Mogenstrup består, kan man fornemme, hvor stor åsen engang har været her. Faktisk var åsen engang størst netop ved Mogenstrup. Det er den del, som gav navn til hele åsen, forklarer geolog Steen Andersen i sin indsigelse.

Derfor nævner tre andre indsigelser da

Vandressourcekortlægning

....er ikke bare geofysik, men en kombination af en række fagdiscipliner:

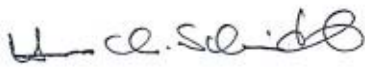
- hydrologi
- vandkemi
- geologi
- geofysik
- GIS og databaser

Søndergade 53, 8000 Århus C - Tlf.: 8732 2020
Algade 43, 4000 Roskilde - Tlf.: 4638 1970
Mail: wt@watertech.dk - www.watertech.dk

WaterTech a/s

Som følge af indsigelsen mod ovennævnte punkter kan planforslaget ikke vedtages endeligt af Storstrøms Amtsråd, for der er opnået enighed med de statslige myndigheder om nødvendige ændringer, jf. §§ 28 og 29, stk. 1, i planloven.

Hans Chr. Schmidt

Susanne Herfelt

Udsnit af Miljøministeriets indsigelse med miljøminister Hans Chr. Schmidts underskrift.

også åsens landskabelige værdi. Det er især Mogenstrup grundejerforening, som foretrækker en naturgenopretning på det nuværende grundlag. Østsjælland Museum tilføjer, at uden de to flanker bliver der ikke tale om naturgenopretning, men om et nyt landskab.

Kultur og biologi

Men der er også andre interesser end geologi på færde. De tæller for fire af indsigelserne mod gravningen. Særligt Fladså Kommune lægger vægt på disse interesser, men også to lokale, Jørgen Hansen og Claus Bentzen, er bekymrede. Det umiddelbare problem er det gamle stengærde på åsen, der sandsynligvis stammer fra en gammel plantehave. Lodsejer Henrik Wolff-Sneedorff skriver dog i sin indsigelse, at der reelt ikke er belæg for, at denne have skulle ligge netop der, hvor han ønsker at grave.

Ifølge Danmarks Naturfredningsforening er der desuden en sjælden flora på flankens nordside.

Guld kan købes for dyrt

Konklusionen i fem af indsigelserne er, at hvis der kun er råstoffer til ti års produktion i flanken, så er et ikke miljøtabet værd. Miljøministeriets indsigelse tilføjer, at selvom amtets plan foreslår, at lodsejeren skal oprense et geologisk profil de næste 50 år, så er tabet for stort og 50 år for lidt.

Netop dette profil er ellers forudsætningsfor den eneste positive indsigelse til amtets plan. Mogenstrup Kro mener, at profilet kan trække kunder til. Men netop på det punkt har lodsejer Wolff-Sneedorff en indsigelse mod planen. Han finder det ikke rimeligt, at han skal betale for oprensning af profilet, som planen foreslår. Uden oprensning holder et grus- og sandprofil kun få år.

Vidste du,

at du kan købe alle tidligere ikke udsolgte numre af GeologiskNyt (p.t. 56 stk.) for kr. 250,- + porto (55,50 kr.).

I sin indsigelse fastslår Østsjællands Museum, at de nuværende profiler i flanken strålende illustrerer åsens dannelse.

Grav et andet sted

Ifølge Fladså Kommune er der rigelig med alternative råstofforekomster alene i kommunen, og rækker de ikke, så kan man grave i naboamterne. Det er også holdningen i fire andre indsigelser.

Geologen Steen Andersens støtter den holdning i sin indsigelse. I detaljer gennemgår han, hvilke materialer, man kan forvente at grave ud af flanken. Steen Andersen konstaterer, at den hidtidige grav ikke har leveret specielt interessante materialer, og at der næppe er væsentlig bedre ting at finde i flanken. Den indeholder sandsynligvis ikke andet, end hvad der allerede graves flere steder på Sjælland, og den udfylder derfor ingen særlige behov. Desuden mener han ikke, at de geologiske undersøgelser af flanken er særligt grundige.

Omvendt mener lodsejer Wolff-Sneedorff i sin indsigelse ikke, at de alternative forekomster er undersøgt grundigt nok.

Nede af listen

Som nogle af de sjældent brugte argumenter mod gravning bruger to indsigelser, at fortsat gravning i den nuværende grusgrav kan true grundvandet. To tilføjer, at der allerede er rigelig med trafik på vejene omkring Mogenstrup, yderligere tung trafik fra grusgraven er uønsket.

Jørgen Hansen og Claus Bentzen fra Fladså tilføjer i deres indsigelse, at stopper gravningen ikke denne gang, så stopper den sikkert heller ikke om ti år. Argumentet har en vis basis. For tyve år siden blev der nemlig fremlagt en plan for naturgenopretning, og den inkluderede den nuværende flanke. Den plan har lodsejer og indvinder nu sat sig ud over ved at søge om at måtte grave flanken også.

Lodsejer Wolff-Sneedorff har tre indsigelser udover dem, der allerede er nævnt. Dels mener han ikke, at flanken kan betegnes som en åsrest, men at den er et markant landskabslement. Dels finder han det vigtigt, at lokalplanen nævner, at den er en del Mogenstrup Ås på østsiden af landevejen mellem Næstved og Bårse. Og endelig mener han, at gravning af flanken vil støje mindre i Mogenstrup end den nuværende gravning gør.

Der er ikke kun geologi på Mogenstrup Ås. Her ligger der fx en rede. (Foto: Forfatteren)

Hvad så?

Men hvis der ikke skal graves, så kan flanken og den nuværende grav jo bruges til noget andet, og fem af indsigelserne har forslag. De fastslår alle, at der nu atter bør være i natur i området. Ikke naturgenopretning med badesøer, hundeskove og skibakker præcisere Danmarks Naturfredningsforening, men natur som den der engang har været i området. De geologiske værdier er i højsædet i alle fem indsigelser.

Fire af indsigelserne foreslår en større eller mindre samlet fredning af hele Mogenstrup Ås, og som alternativ til en gravning af flanken kommer det gamle forslag til naturgenopretning fra 80'erne atter på bordet.

De lokale, det offentlige og sagkundskaben har talt. ■

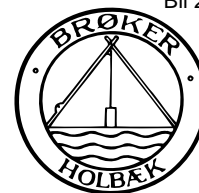
BRONDBORINGSFIRMAET BRØKER I.S.

Kontor og værksted: Telefon 59 44 04 06
Spånnebæk 7, 4300 Holbæk.

Fax 59 44 69 00

Thomas Brøker, privat 59 44 08 71
Bil 21 42 38 71

Henrik Brøker, privat 59 43 09 94
Bil 23 34 77 01

VORT SPECIALE ER:

BRONDBORING, rotations- og tørboring.

MILJØBORING, hulsneglsboring med kærneprøveudtagning.

REGENERERING af borer.

PRØVEPUMPNING af borer og kildepladsundersøgelser med avanceret elektronisk udstyr og EDB-behandling.

Vi forhandler GRUNDFOS pumper og vort veludstyrede værksted renoverer Grundfos' vandværkspumper.

Vi leverer og monterer underjordiske GLASFIBERPUMPEBRØNDE af eget fabrikat med udstyr i rustfrit stål tilpasset de aktuelle dimensioner.